

توافقات جدید ایران و اتحادیه اوراسیا جهت تسهیل تجارت

ایران و ۵ کشور عضو اتحادیه اوراسیا بر گسترش همکاری‌های گمرکی و تسهیل ترانزیت توافق کردند. مدیر کل دفتر واردات گمرک ایران در نشست نتیجه‌ی مشترک اجرای موافقتنامه تجارت آزاد ایران و اتحادیه اوراسیا، از توافقات خوب در حوزه گمرکی به عنوان رهاورد یاد کرد.

محمدهعلی بهپوری گفت: توافقات خوبی بین گمرک جمهوری اسلامی ایران و گمرکات ۵ کشور عضو اتحادیه اوراسیا انجام شد. مشاور رئیس کل گمرک ایران گفت: در این نشست درباره همکاری در زمینه تبادل اطلاعات و همکاری‌های مشترک در بحث ترانزیت، تأکید شد ایران و اتحادیه اوراسیا، ساختارها، پروتکل‌ها و فرم‌های متحدالشکلی را برای ترانزیت و همچنین فرآیندها و روبه‌ها داشته باشند. بهپوری گفت: در این نشست، طرفین درباره پلمب الکترونیک رسیدپذیر و قابلیت رهگیری و موقعیت‌یابی برای محموله‌های ترانزیتی تفاهم کردند.

وی ادامه داد: همچنین بر تقویت همکاری طرفین در زمینه شناسایی متقابل فعالان اقتصادی مجاز و بحث مربوط به تبادل اطلاعات که از سال ۲۰۲۲ شروع شده است، تأکید شد. مدیر کل دفتر واردات گمرک ایران اظهار داشت: امیدواریم این بحث‌های گمرکی بتواند به‌شکل جدی تجارت خارجی کشور با حوزه اوراسیا هم در بحث صادرات، واردات و گواهی‌های مبدأ را تسهیل کند. وی افزود: در نشست کمیته مشترک، تصمیم بر این شد گمرک جمهوری اسلامی ایران

مرجع‌ی باشد که استعلامات را پاسخ می‌دهد. بهپوری خاطرنشان کرد، این موافقتنامه پاداش‌هایی دارد برای همه کسانی که در چارچوب شفاف‌سازی و تجارت سالم کار می‌کنند. وی ادامه داد: پاداش این موافقتنامه این است که بهترین تسهیلات، تعرفه و همچنین تعرفه‌ها برای تجار ایرانی و نیز کشورهای مقابل داشته باشیم و آنها بتوانند به بهترین شکل ممکن امور تجاری خود را پیش ببرند.

■ ■ ■

واریز سود یک میلیون تومانی سهام عدالت تا پایان هفته

مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار اعلام کرد: ۵۰ همت سود سهام عدالت در پایان هفته جاری به حساب دارندگان سهام عدالت واریز می‌شود.

ولی‌الله جعفری، مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار گفت: واریز مرحله دوم مبالغ جمعیت شده سود سهام عدالت مربوط به عملکرد سال مالی ۱۴۰۲ شرکت‌های سرمایه‌پذیر سهام عدالت به همراه منافع حاصل از سود سهام عدالت سنوات اخیر به حساب دارندگان این سهام در پایان این هفته آغاز خواهد شد.

جعفری با بیان اینکه این فرآیند ریز جمعه تکمیل خواهد شد، افزود: این سود به حساب دارندگان سهام عدالتی که مشخصات آنها در سجام تکمیل شده است، واریز خواهد شد. وی گفت: از مجموع ۵۰ همتی که در این مرحله بین دارندگان سهام عدالت تقسیم خواهد شد، ۴۴ همت مربوط به سود سهام عدالت عملکرد سال مالی ۱۴۰۲ شرکت‌های سرمایه‌پذیر و ۶ همت نیز مربوط به عواید حاصل از سود سهام عدالت است. مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار ادامه داد: بخش اول سود سهام عدالت سال مالی ۱۴۰۲ شرکت‌های سرمایه‌پذیر در اسفند ۱۴۰۳ به حساب دارندگان سهام عدالت واریز شده بود.

جعفری با اشاره به اینکه هنوز حدود ۷ همت از سود سال مالی ۱۴۰۲ شرکت‌های سرمایه‌پذیر سهام عدالت وصول نشده، اعلام کرد: در وجه باقی مانده، همراه با پرداخت قسط اول سود عملکرد سال مالی ۱۴۰۳ شرکت‌های سرمایه‌پذیر، در مرحله بعد پرداخت خواهد شد.

ارزیابی‌ها نشان می‌دهد با توجه به آمار ۵۰ میلیون نفری دارندگان سهام عدالت و مجموع واریزی ۵۰ هزار میلیارد تومانی، احتمالاً رقم دریافتی برای هر یک از سهامداران عدالت مبلغی در حدود یک میلیون تومان باشد. البته برای اطلاع دقیق از آن باید منتظر اطلاع‌رسانی بعدی بود.

■ ■ ■

فضای کسب‌وکار ایران با فعال سازی «مکانیسم ماشه» دچار تغییر نشد

رئیس اتاق بازرگانی ایران با انتقاد از تلاش‌های غرب برای فعال سازی مکانیسم ماشه، گفت: واقعیت فضای کسب‌وکار کشور تغییر قابل توجهی نخواهد کرد و بخش خصوصی می‌تواند آثار آن را مدیریت کند.

صمد حسن‌زاده، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران روز یکشنبه ۶ مهرماه در نشست هیات نمایندگان اتاق ایران، ضمن محکوم کردن تلاش‌های چند کشور اروپایی و ایالات متحده آمریکا برای افزایش فشار بر کشورمان از طریق فعال سازی مکانیسم ماشه، گفت: به تیم مذاکره‌کننده کشورمان که همواره با حسن نیت در صدد حل مسائل و مناقشات از مسیر بهره‌گیری از ظرفیت‌های دیپلماتیسی بوده، خادقوت می‌گویم.

رئیس اتاق ایران افزود: هر چند تحریم‌های جدید با خود دشواری‌ها و خسارت‌هایی را به بار می‌آورد اما یافته‌ها نشان می‌دهد آثار فعال سازی مکانیسم ماشه، به اندازه‌ای نیست که درباره آن تبلیغ می‌شود اما همان میزان اثر نیز تبعاتی نخواهد داشت که لازم است بر اساس واقعیت‌های میدانی، به برنامه‌ریزی و تلاش برای مدیریت آن در سیاست‌های دولت اعمال شود.

حسن‌زاده خاطرنشان کرد: به‌رغم جو روانی غالب در جریان‌های شیطن‌آمیز رسانه‌های بیگانه، بر این باوریم واقعیت موجود در فضای کسب‌وکار ایران با فعال سازی «مکانیسم ماشه» دچار تغییر قابل توجهی نشده و نخواهد شد، چراکه کشورمان سال‌هاست در یک جنگ نابرابر اقتصادی به سر می‌برد و در زمینه مدیریت شرایط سخت و پیچیده، صاحب تجربه‌های گران‌بهایی شده است.

او افزود: در حالی که اندازه محدودیت‌های اقتصادی ناشی از تحریم‌های یکجانبه آمریکا و تعداد آنها، بسیار بیشتر از محدودیت‌های ناشی از «سنپسک» بوده است اما فعالان اقتصادی بخش خصوصی همواره با شایستگی و مدیریت بسیار ارزشمند خود، اجازه نداده‌اند چرخ تولید متوقف شود و با همه فراز و نشیب‌ها، در میدان سرمایه‌گذاری، تولید و اشتغال آفرینی و کارآفرینی درخشان عمل کرده‌اند.

«وطن امروز» از اثر ارز قاچاق بر افزایش تورم و تضعیف اقتصاد مولد گزارش می‌دهد

زخم قاچاق بر تن اقتصاد

۲۰میلیارد دلار صادرات غیر نفتی به دلایل مختلف خارج از مسیر قانونی اقتصاد است

بیش‌اظهاری در واردات که برآورد می‌شود سالانه ۷ میلیارد

دلار از این طریق ناپدید می‌شود. سوم، خالی‌فروشی کوتاه‌ز صادراتی که تخمین زده می‌شود سالانه ۶ میلیارد دلار ارز را از مسیر قانونی منحرف می‌کند و چهارم، سوءاستفاده از مصوبه کار گروه بازگشت ارز که منجر به عدم بازگشت بیش از ۱۰ میلیارد دلار ارز صادراتی شده است.

■ **ارز قاچاق معادل ۲۵ درصد کل نقدینگی کشور**

با نرخ دلار ۱۰۰ هزار تومان، این ۳۰ میلیارد دلار معادل ۳۰۰۰ هزار میلیارد تومان است؛ یعنی بیش از ۲۵ درصد کل نقدینگی کشور. این حجم عظیم از منبـع مالی از مسیر تولید و تجارت رسمی منحرف شده است. در حال حاضر مجموعه‌ای از راهکارهای عملی برای مهار این چرخه ویرانگر و بازگرداندن اقتدار دولت در مدیریت ارزی و کلایی می‌توان ارائه کرد، از جمله افزایش نظارت بانک مرکزی بر جریان ارز و ریال، کنترل دقیق صرافی‌ها، ساماندهی کارت‌های بازگشتی یک‌بارمصرف توسط وزارت صمت، اجرای کامل سامانه جامع تجارت در گمرک و نظارت هوشمند مرکز اطلاعات مالی وزارت اقتصاد بر اجرای قانون مبارزه با پولشویی.

همچنین بایدره‌گیری از سامانه‌های نظارتی مانند «سامانه فاش»، می‌توان تراکنش‌های مشکوک در شبکه بانکی را شناسایی و صاحبان حساب‌ها را به قوه قضائیه معرفی کرد. این اقدامات اگر با اراده سیاسی و هماهنگی نهادی همراه شوند، می‌توانند مسیر بازگشت منابع ارزی به چرخه رسمی اقتصاد را هموار کرده و از تداوم بحران ارزی و تورمی جلوگیری کنند.

■ **تضعیف صنعت، قربانی نخست قاچاق**

قاچاق کالا فراتر از یک تخلف تجاری، به عنوان یکی از مخرب‌ترین پدیده‌های اقتصادی، اجتماعی و امنیتی کشور شناخته می‌شود. این پدیده نه تنها منابع ارزی را از مسیر رسمی منحرف می‌کند، بلکه به تولید داخلی، اشتغال، درآمد‌های مالیاتی و سلامت بازار آسیب جدی وارد می‌سازد. برآوردهای رسمی و کارشناسی نشان می‌دهد سالانه بین ۱۲ تا ۱۵ میلیارد دلار کالای قاچاق به کشور وارد می‌شود؛ رقمی که معادل بیش از یک‌سوم کل واردات رسمی ایران

است و اثرات آن در بخش‌های مختلف اقتصاد به وضوح قابل مشاهده است.

بخش تولید، بویژه صنایع کوچک و متوسط، نخستین قربانی ورود بی‌رویه کالا‌های قاچاق است. کالا‌های وارداتی غیررسمی به دلیل فرار از پرداخت حقوق گمرکی، مالیات و استانداردهای کیفی، باقیمت پایین‌تر در بازار عرضه می‌شوند و عملاً رقابت را برای تولیدکنندگان داخلی غیرممکن می‌سازند. بر اساس گزارش‌های اتاق بازرگانی، سالانه بیش از ۵ میلیارد دلار کالای قاچاق در حوزه پوشاک، لوازم خانگی، قطعات خودرو و محصولات آرایشی و بهداشتی وارد کشور می‌شود؛ حوزه‌هایی که ظرفیت اشتغال‌زایی بالایی دارند اما تحت فشار قاچاق، با رکود و تعطیلی مواجه شده‌اند.

■ **اثر قاچاق بر اشتغال و معیشت**

ورود کالای قاچاق، بویژه در صنایعی که نیروی کار زیادی را جذب می‌کنند، منجر به کاهش ظرفیت تولید و در نتیجه کاهش اشتغال می‌شود. برآوردها نشان می‌دهد قاچاق کالا سالانه موجب از دست رفتن بیش از ۵۰۰ هزار فرصت شغلی در کشور می‌شود. این مساله در مناطق صنعتی، بویژه شهرک‌های تولیدی، به بحران‌های اجتماعی و مهاجرت نیروی کار منجر شده است. در حوزه لوازم خانگی، به عنوان مثال، بیش از ۱.۵ میلیارد دلار کالای قاچاق وارد کشور می‌شود که سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارد و تولیدکنندگان داخلی را به حاشیه رانده است.

با قاچاق کالا، به دلیل عبور از مسیرهای غیررسمی، هیچ‌گونه مالیات، عوارض یا حقوق گمرکی به دولت پرداخت نمی‌شود. این مساله موجب کاهش درآمدهای عمومی و تضعیف توان دولت در تأمین خدمات اجتماعی، عمرانی و رفاهی می‌شود. طبق گزارش‌های سازمان امور مالیاتی، سالانه بیش از ۲ میلیارد دلار از درآمدهای مالیاتی کشور به دلیل قاچاق کالا از دست می‌رود. این رقم، معادل بودجه سالانه چند وزارتخانه کلیدی است و اثر مستقیم بر کیفیت زندگی شهروندان دارد.

ورود کالا‌های قاچاق، بویژه در حوزه‌های حساس مانند

«وطن امروز» از نگرانی‌ها در باره تبعات واگذاری خودروسازان به افراد فاقد صلاحیت گزارش می‌دهد

آزمون دولت در پیست خودروسازان

واگذاری‌های فاقدبرنامه خودروسازان، خطر تعطیلی و گرانی قیمت خودرو به دلیل افزایش ناترازی عرضه و تقاضا را به همراه دارد

اصل سوم، «ممنوعیت فروش دارایی‌های صنعتی» است. یکی از آسیب‌های جدی در واگذاری‌های گذشته، تبدیل دارایی‌های تولیدی به املاک تجاری یا مسکونی بوده است؛ خریداران پس از تصاحب شرکت، به جای توسعه تولید، دارایی‌های ارزشمند را با قیمت گزاف فروخته و در نهایت شرکت را تعطیل کرده‌اند. برای جلوگیری از این روند، باید در قرارداد واگذاری قید شود که فروش دارایی‌های ثابت، خطوط تولید، زمین‌های صنعتی و تجهیزات، تنها با مجوز نهادهای نظارتی و در چارچوب توسعه صنعتی مجاز است.

اصل چهارم، «حفظ اشتغال و حقوق کارگران» است. واگذاری نباید بهانه‌ای برای تعدیل نیرو یا کاهش حقوق و مزایای کارکنان باشد. دولت متعهد شود سطح اشتغال را حفظ کرده، آموزش‌های لازم را برای ارتقای مهارت نیروی انسانی فراهم کند و در چارچوب قوانین کار، مسؤولیت اجتماعی خود را ایفا کند. در واگذاری‌های غیراصولی، نخستین قربانی اشتغال است. هزاران کارگر، مهندس و نیروی پشتیبان در خطوط تولید، وابسته به ادامه فعالیت مجموعه هستند. تعطیلی یک خط یا کاهش تولید، می‌تواند موجی از بیکاری و بحران اجتماعی در مناطق صنعتی ایجاد کند. از سوی دیگر، بازار خودرو به‌شدت تحت تأثیر کیفیت و قیمت محصولات عرضه‌شده قرار دارد. مدیریت ناکارآمد می‌تواند به افت کیفیت، افزایش قیمت و کاهش رضایت مصرف‌کنندگان منجر شود؛ چرخه‌ای که در نهایت اعتماد عمومی به دولت و سیاست‌های صنعتی را نیز خدشه‌دار خواهد کرد.

در نهایت، واگذاری خودروسازان باید به گونه‌ای طراحی شود که نه تنها بار مالی دولت را کاهش دهد، بلکه موتور محرک صنعت خودرو کشور را تقویت کند. این هدف تنها زمانی محقق می‌شود که خریدار، نه صرفاً یک سرمایه‌گذار مالی، بلکه یک توسعه‌گر صنعتی با چشم‌انداز بلندمدت باشد. اگر این اصول رعایت نشوند، واگذاری خودروسازان به جای نقطه عطف، به نقطه سقوط صنعت خودرو در ایران تبدیل خواهد شد.

■ **تبعات واگذاری‌های بدون برنامه و غیرشفاف**

شرکت خودروسازی سایپا، دومین تولیدکننده بزرگ خودرو در ایران، قرار است زمستان امسال واگذار شود. این شرکت نقشی فراتر از یک بنگاه صنعتی دارد. این مجموعه نه تنها بخش قابل توجهی از عرضه خودرو در بازار داخلی را بر عهده دارد، بلکه با زنجیره‌ای گسترده از قطعه‌سازان و تأمین‌کنندگان داخلی در ارتباط است؛ زنجیره‌ای که هزاران شغل مستقیم و غیرمستقیم

گروه اقتصادی: در حالی که آمارهای رسمی از رشد ذخایر ارزی، مازاد تجاری و بهبود تراز پرداخت‌ها در اقتصاد ایران خبر می‌دهند، اخیراً نرخ ارز و تورم افزایش یافته است. این تناقض آشکار، پرسشی جدی را در فضای اقتصادی کشور مطرح کرده است: اگر منابع ارزی در حال افزایش است، چرا قیمت دلار در بازار آزاد به شکل افسارگسیخته بالا می‌رود و تورم مهار نمی‌شود؟ پاسخ این معما را باید در گزارش‌های جست‌وجو کرد که اخیراً توسط حسین مصصامی، نماینده مجلس و اقتصاددان، منتشر شده است. این گزارش با عنوان «۱۵۰ تأمین مالی قاچاق، چرخه ویرانگر اقتصاد رسمی کشور»، از شکل‌گیری یک چرخه زیرزمینی ۳۰ میلیارد دلاری پرده برداشته که یک‌چهارم نقدینگی کشور را در خود بلعیده و به جای تقویت تولید و تجارت رسمی، صرف تأمین مالی قاچاق، فرار سرمایه و تضعیف اقتدار دولت شده است. بر اساس داده‌های بانک مرکزی، ایران در سال ۱۴۰۳ با مازاد تجاری ۲۶۸ میلیارد دلاری و مازاد تراز پرداخت‌ها به میزان ۱۳۸ میلیارد دلار مواجه بوده است. همچنین ذخایر طلای بانک مرکزی رشد ۳۷ درصدی را تجربه کرده است. با این حال، نرخ ارز در بازار آزاد همچنان رو به افزایش است و تورم ناشی از آن، فشار بر قیمت کالاها وارد کرده است.

گزارش مصصامی نشان می‌دهد بخش بزرگی از ارزهای حاصل از صادرات غیرنفتی به چرخه رسمی اقتصاد بازنگشته است. از مجموع ۵۷۸ میلیارد دلار صادرات غیرنفتی، حدود ۲۰ میلیارد دلار به دلایل مختلف خارج از مسیر قانونی باقی مانده است. این رقم در کنار حدود ۱۰ میلیارد دلار صادرات قاچاق (شامل سوخت، دام و کالا‌های اساسی)، یک منبع ارزی ۳۰ میلیارد دلاری را تشکیل می‌دهد که به واردات غیررسمی و خروج سرمایه اختصاص یافته است.

در گزارش ذکر شده، ۴ مسیر اصلی برای خروج ارز از چرخه رسمی اقتصاد شناسایی شده است: نخست، سوءاستفاده از کارت‌های بازرگانی یک‌بارمصرف که سالانه حدود ۴ میلیارد دلار ارز را از چرخه رسمی خارج می‌کند. دوم، تخلفات گمرکی شامل کم‌اظهاری در صادرات و

گروه اقتصادی: اخیراً موضوع واگذاری خودروسازان بزرگ کشور مورد توجه قرار گرفته آن هم در شرایطی که بازار خودرو هنوز به تعادل نرسیده است و اقدام نسنجیده در این بخش می‌تواند بازار را بیشتر تحت تأثیر قرار دهد. از این رو باید توجه داشت واگذاری خودروسازان بزرگ کشور به بخش خصوصی نباید صرفاً به‌عنوان یک معامله مالی تلقی شود، هدف، بلکه باید بر پایه اصول توسعه‌گرا، شفاف و مبتنی بر منافع ملی طراحی و انجام شود. تجربه‌های تلخ گذشته نشان داده اگر واگذاری مابون الزام به ارتقای صنعت، حفظ اشتغال و رقابت‌پذیری انجام شود، نتیجه آن چیزی جز تضعیف تولید، افزایش قیمت‌ها و نابودی زیرساخت‌های صنعتی نخواهد بود. در حال حاضر مهم‌ترین مساله در واگذاری خودروسازان در نظر گرفتن اهلیت‌سنجی بوده که شامل ۴ محور اصلی است: توان مالی، تجربه صنعتی و مدیریتی، برنامه توسعه و تعهدات اجتماعی. در مرحله نخست، توان مالی متقاضیان باید از طریق بررسی صورت‌های مالی، دارایی‌ها، اعتبارات بانکی و تعهدات مالی خریدار سنجیده شود. تجربه مدیریت نیز خود شامل سوابق فعالیت در صنایع مشابه، ساختار تیم اجرایی و توانایی در هدایت بنگاه‌های بزرگ است. برنامه توسعه هم باید اهداف کمی و کیفی مشخصی برای افزایش تولید، ارتقای کیفیت، تحقیق و توسعه و ورود به بازارهای جدید داشته باشد. همچنین تعهدات اجتماعی نیز شامل حفظ حقوق کارگران، رعایت استانداردهای زیست‌محیطی و ایفای مسؤولیت‌های اجتماعی است.

در این مسیر، نخستین اصل باید «تعهد به توسعه صنعت خودرو» باشد. خریدار باید ملزم شود نه تنها تولید را حفظ کند، بلکه با سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه، کیفیت محصولات را ارتقا دهد، فناوری‌های نوین را وارد چرخه تولید کند و به‌تدریج وابستگی به مونتاژ و قطعات وارداتی را کاهش دهد. این تعهد باید در قالب برنامه‌ای مدون، با شاخص‌های قابل سنجش و زمان‌بندی مشخص، در قرارداد واگذاری درج شود و تحت نظارت نهادهای تخصصی اجرا شود.

اصل دوم، «شفافیت در قیمت‌گذاری و رقابت‌پذیری» است. بازار خودرو در ایران سال‌هاست با انحصار، قیمت‌های غیرواقعی و نارضایتی مصرف‌کنندگان مواجه است. واگذاری خودروسازان باید به گونه‌ای باشد که خریدار موظف شود محصولات را با کیفیت قابل قبول و قیمت رقابتی عرضه کند. این امر مستلزم ایجاد سازوکارهای نظارتی برای کنترل قیمت، بررسی هزینه‌های تولید و جلوگیری از سوءاستفاده‌های احتمالی در بازار است.